

Latvia
Lithuania

cross border
cooperation programme
2007 - 2013

bringing neighbours closer

part financed by
European Regional
Development Fund

KURZEMES
PLĀNOŠANAS
REĢIONS

Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojuma cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem konceptcija

Autors: Māris Grāvis

Latvia-Lithuania Cross Border Cooperation Programme 2007-2013
Project LLIV-322 MY SOCIAL RESPONSIBILITY-My Response

Rīga, 2013

Saturs:

1. Konceptijā izmantotie pamatjēdzieni	3
2. Konceptijas izstrādes pamatojums	4
3. Konceptijas izstrādes process	4
4. Pakalpojuma sniegšanas mehānisms.....	4
4.1. Tiesības saņemt pakalpojumu	4
4.2. Pakalpojuma piešķiršana.....	5
4.3. Pakalpojuma nodrošināšana.....	5
4.4. Darba jeb sniegtā pakalpojuma uzskaitē.....	7
4.5. Informācijas izplatīšana	8
4.6. Pakalpojuma nepieciešamības izvērtējums.....	8
4.7. Pakalpojuma kvalitātes izvērtēšana	8
5. Pakalpojuma cenas noteikšana.....	8
6. Pakalpojuma finansēšana	9
7. Personāla vadība	9
7.1. Prasības personālam.....	10
7.2. Darbinieku pienākumi.....	11
7.3. Darbinieku apmācība	12
8. Nepieciešamā dokumentācija.....	12
9. Pakalpojuma sniegšanas ierobežojumi	12
10. Riski	12
11. Plusi un mīnusi pakalpojuma sniegšanai	13
12. Vienotā pakalpojuma aspekts	14
13. Pielikumi	15
13.1. Situācijas izklāsts.....	15
13.2. Dokumentu paraugi.....	18

1. Konceptijā izmantotie pamatjēdzieni

Koncepcija – noteiktā sistēmā apkopoti pakalpojuma sniegšanas procesi

Pakalpojumu sniedzējs – institūcija, kuras kompetencē ir pakalpojuma sniegšana.

Pakalpojumu sniegšana – uzdevumu un darbību kopums saistībā ar pakalpojuma nodrošināšanu konkrētai personai.

Pakalpojumu saņēmējs – fiziska persona, personu apvienība, kura izmanto vai ir tiesīga izmantot pakalpojumu (turpmāk – klients).

Garīga rakstura traucējumi – psihiska saslimšana un garīgās attīstības traucējums, kas ierobežo personas spējas strādāt un aprūpēt sevi, kā arī apgrūtina tās iekļaušanos sabiedrībā

Atbalsta persona – persona, kas veic atbalsta funkcijas personai ar garīga rakstura traucējumiem.

Cilvēkdiena – viena klienta pakalpojuma izmantošana vienu dienu.

HACCP - ir angļu vārdu saīsinājums, kas tulkojumā nozīmē: Bīstamību analīze un kritiskie kontroles punkti. HACCP ir paškontroles sistēma, drošas un nekaitīgas pārtikas aprītei, kura iekļauj sevī katra pārtikas aprītes posma uzraudzību un analīzi, nosaka posmus pārtikas aprītē, kuri ir kritiski (bīstami) pārtikas drošībai un nekaitīgumam un ievieš efektīvas kontroles un uzraudzības procedūras šajos posmos.

2. Konceptijas izstrādes pamatojums

Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojuma cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem koncepcijas izstrāde tiek veikta Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” ietvaros. Koncepcijas izstrāde veicina konkrētā pakalpojuma principa vienotu izpratni, piedāvājumu, pilotēšanu un nodrošina atbalstu pakalpojuma sniedzējiem, piedāvājot attiecīgo pakalpojumu. Vienota sociālā pakalpojuma koncepcija nepieciešama, lai izveidotu jaunu sociālo pakalpojumu, kas pieejams gan Latvijas, gan Lietuvas klientiem un veicinātu pārrobežu sadarbību.

3. Konceptijas izstrādes process

Koncepcijas izstrādei Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” vadošais partneris „Kurzemes plānošanas reģions” iepirkuma rezultātā izvēlējās ekspertu ar pieredzi sociālo pakalpojumu sniegšanā personām ar garīga rakstura traucējumiem un rekomendāciju/standartu izstrādē (piesaistītais eksperts - Māris Grāvis, turpmāk tekstā - eksperts). Izstrādājot koncepciju, eksperts iepazinās ar Latvijas un Lietuvas saistošiem normatīvajiem dokumentiem, projektā izvirzītajiem uzstādījumiem, kā arī reālo situāciju, ko novērtēja klātienē vizītēs pie trim projekta partneriem, kas plāno pilotēt īslaicīgas uzturēšanās pakalpojuma sniegšanu personām ar garīga rakstura traucējumiem. Koncepcijas izstrādē aktīvi iesaistījās projekta vadošais partneris un visi trīs pakalpojuma pilotēšanas nodrošināšanas partneri – Kurzemes plānošanas reģions, Dundagas novada dome, Skrundas novada dome un Jonišķu „SAULES” pamatskola.

Koncepcija ir izstrādāta, balstoties uz iesaistīto pušu institūciju priekšrocībām un iespējām, kas saskaņotas ar projekta mērķiem un uzdevumiem. Šī koncepcija gan saturiski, gan strukturāli apzināti ir būvēta vieglāka nekā citi līdzīgi plānošanas dokumenti ar galveno uzsvaru uz to, ka viena lieta papildina nākamo, kopumā dodot pilnu skatījumu uz pakalpojumu.

4. Pakalpojuma sniegšanas mehānisms

4.1. Tiesības saņemt pakalpojumu

Atbilstoši Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projektā Nr. LLIV-322 „My Response” plānotajam, balstoties uz reālo situāciju un pašvaldību vajadzībām, tiesības saņemt īslaicīgas uzturēšanās pakalpojumu pilotēšanas laikā ir **personām no 10 gadu vecuma, kurām ir garīga rakstura traucējumi, atbilstoši vienai vai vairākām šādām Starptautiskajā slimību klasifikatorā uzskaitītajām diagnozēm:**

F00 – Alcheimera demence

F01 – Vaskulārā demence

F02 – Demence citu citur klasificētu slimību dēļ

F03 – Neprecizēta demence

F06 – Citi psihiski traucējumi, kas rodas smadzeņu bojājuma un disfunkcijas vai somatiskas slimības dēļ

F07 – Personības un uzvedības traucējumi smadzeņu slimības, bojājuma vai disfunkcijas dēļ

F09 – Neprecizēti organiski vai simptomātiski psihiski traucējumi
F20 – Šizofrēnija
F28 – Citi neorganiski psihotiski traucējumi
F70 – Viegla garīga atpalcība
F71 – Vidēji smaga garīgā atpalcība
F72 – Smaga garīga atpalcība
F73 – Dziļa garīga atpalcība
F78 – Cita veida garīga atpalcība
F79 – Neprecizēta garīga atpalcība
F81 – Specifiski mācīšanās iemaņu attīstības traucējumi
F83 – Jaukti specifiski attīstības traucējumi
F84 - Pervezīvi attīstības traucējumi
F88 – Citi psihiskās attīstības traucējumi
F89 – Neprecizēti psihiskās attīstības traucējumi
F99 – Citur neklasificēti psihiski traucējumi

4.2. Pakalpojuma piešķiršana

Pakalpojumu piešķir pakalpojuma sniedzējs, balstoties uz klienta vai likumiskā pārstāvja izrādītu vēlmi vai pašvaldības nosūtījumu, gadījumos, kad pakalpojumu pilnībā vai daļēji apmaksā no valsts vai pašvaldību līdzekļiem.

Klienta vai likumiskā pārstāvja pienākums ir, ne vēlāk kā 5 dienas pirms pakalpojuma saņemšanas (ārkārtas situācijās - likumiskā pārstāvja veselības problēmas vai steidzams darba komandējums, nelaimes gadījumi dzīves vietā, u.tml., pakalpojuma saņemšanas dienā), informēt pakalpojuma sniedzēju par sev vēlamo pakalpojuma saņemšanas periodu, pārliecinoties par pakalpojuma pieejamību, un rezervēt to.

4.3. Pakalpojuma nodrošināšana

Sadaļā iekļauti īslaicīgas uzturēšanās pakalpojuma cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem pamatprincipi, saskaņā ar kuriem jaunizveidotais sociālais pakalpojums tiks pilotēts Latvijas – Lietuvas pārobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” ietvaros, un kā tas varētu tikt nodrošināts 5 gadus pēc projekta noslēguma.

Pakalpojumu klientam sniedz, balstoties uz klienta vai likumiskā pārstāvja iesniegumu, ģimenes ārsta izziņas kopiju vai citu dokumentu, kas apliecina garīga rakstura traucējumu esamību, un noslēgto pakalpojuma sniegšanas līgumu.

Pakalpojumu jānodrošina atbilstoši attiecīgās valsts normatīvajiem aktiem:

- Lietuvā „Sociālo pakalpojumu likums” (LAW ON SOCIAL SERVICES)
- Latvijā „Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums” un tam pakārtotie 2003.gada 3.jūnija Ministru Kabineta noteikumi Nr.291 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem”.

Atbilstoši Latvijas – Lietuvas pārobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” plānotajam viens klients konkrēto pakalpojumu tā pilotēšanas laikā var izmantot ne vairāk kā 30 dienas viena kalendārā gada ietvaros. Pēc pilotēšanas pakalpojuma sniedzējiem ir iespējas noteikt pakalpojuma sniegšanas ilgumu atbilstoši nepieciešamībai, bet ne vairāk kā 90 dienas viena kalendārā gada ietvaros.

Klientam ir tiesības uzsākt pakalpojuma saņemšanu sev izdevīgā laikā.

Pakalpojuma sniedzējam ir tiesības atteikt pakalpojumu klientam vietu trūkuma dēļ, ja pakalpojumu jau izmanto maksimālais klientu skaits.

Pakalpojuma sniedzējam jāveic klientu uzskaiti un reģistrāciju klientu reģistrācijas žurnālā

Klientu veselības problēmu gadījumā ir jānodrošina neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukšanu. Pakalpojumā netiek nodrošināta un apmaksāta medicīniskā personāla klātbūtne un/vai tā darbs.

Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem var tikt nodrošināts 24 stundas diennaktī un tad sevī ietver:

- izmitināšanas pakalpojumu,
- aprūpes pakalpojumu (nepieciešamības gadījumā),
- saturīgas dienas pavadīšanas elementus,
- ēdināšanu.

Izmitināšanas pakalpojums:

- nodrošinātas dzīvošanai, gulēšanai un personīgās higiēnas ievērošanai piemērotas telpas ar atbilstošu inventāru;
- piedāvāts pakalpojums katram klientam atsevišķā istabā. *Pakalpojumu vairākiem klientiem vienā istabā var nodrošināt tikai ar paša klienta piekrišanu;*
- nodrošināta iespēja nepilngadīgām personām pakalpojumu saņemt atsevišķā telpā no pilngadīgām personām;
- nodrošināta iespēja nepilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem atbalsta personai saņemt izmitināšanas pakalpojumu ar klientu vienā istabā bez papildus maksas;
- nodrošināta iespēja pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem atbalsta personai saņemt izmitināšanas pakalpojumu par papildus samaksu; un samaksas apjomu nosaka pakalpojuma sniedzējs.

Aprūpes pakalpojums

- Nodrošināta aprūpe un/vai atbalsts, balstoties uz klientu spēju un vajadzību izvērtējumu tādu funkciju veikšanai, ko klients nespēj veikt savu funkcionālo traucējumu dēļ (piemēram, palīdzība personiskās higiēnas ievērošanā, palīdzība mazgāšanās nodrošināšanā, palīdzība apģērbties/noģērbties, palīdzība izklūšanā no gultas/iekļūšanā gultā, palīdzība tualetes apmeklēšanā, palīdzība ēdienreizes nodrošināšanā vai barošana, palīdzība medikamentu uzņemšanā.

Saturīgas dienas pavadīšanas elementi:

- nodrošināta iespēja piedalīties nodarbībās atbilstoši klienta vecumam un spējām (piemēram, nodarbības prasmju apguvei, ekskursijas, spēles) un iespēja iesaistīties sabiedriskajās aktivitātēs ārpus pakalpojuma pilotēšanas

institūcijas telpām, tikties ar draugiem, ģimenes locekļiem un radniekiem, u.c.;

- izstrādāts pieejamo saturīgas dienas pavadīšanas elementu saraksts, ar kuru iepazīstina klientu pirmajā pakalpojuma saņemšanas dienā, un ļauj klientam izvēlēties piemērotākos elementus.

Ēdināšana:

- nodrošināta ēdināšana vienu reizi dienā no rīta bez papildus maksas,
- nodrošināta iespēja par papildus maksu saņemt papildus ēdināšanu atbilstoši vecumam, veselības stāvoklim un vēlmēm.

Pēc pakalpojuma pilotēšanas Latvijas – Lietuvas pārobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” ietvaros:

- ja pakalpojumu apmaksā pats klients vai likumiskais pārstāvis, tad pakalpojumu sniedz, balstoties uz iesniegumu, ģimenes ārsta izziņas kopiju vai citu dokumentu, kas apliecina garīga rakstura traucējumu esamību, un noslēgto pakalpojuma sniegšanas līgumu.
- ja pakalpojumu pilnībā vai daļēji apmaksā no valsts vai pašvaldības līdzekļiem, tad pakalpojumu sniedz, balstoties uz klienta vai likumiskā pārstāvja iesniegumu, ģimenes ārsta izziņu un valsts vai pašvaldības (sociālā dienesta) nosūtījumu un noslēgto pakalpojuma sniegšanas līgumu

4.4. Darba jeb sniegtā pakalpojuma uzskaitē

Kopējais pakalpojuma apjoms pilotēšanas laikā tiek dalīts divās daļās:

- no pl. 18:00 līdz 10:00 klientam tiek nodrošināta izmitināšana, aprūpe un ēdināšana (*vienu reizi dienā no rītā*);
- no pl. 10:00 līdz 18:00 klientam tiek nodrošināta izmitināšana, aprūpe un saturīgas dienas pavadīšanas elementi. *Ēdināšanas pakalpojumu var saņemt par papildus samaksu.* .

Klientam ir tiesības izmantot vienu vai abas no piedāvātajām pakalpojuma daļām.

Lai pēc iespējas precīzāk uzskaitītu uzturēšanās pakalpojuma sniegšanas apjomu, klientu reģistrācijas žurnālā klientam, kurš izmanto pakalpojumu tikai no pl. 18:00 līdz 10:00 vai no 10:00 līdz 18:00, cilvēkdienu uzskaitē piemēro koeficientu 0,5.

Gadījumos, ja klients daļēji izmanto kādu no pakalpojuma daļām, tiek uzskatīts, ka pakalpojums sniegts pilnā daļas apmērā.

Piemērs 1: klients ierodas pakalpojuma sniegšanas vietā pl. 19:00 un izmanto pakalpojumu līdz nākamās dienas 10:00 vai dodas prom pl. 8:00. Šādā gadījumā tiek uzskatīts, ka klients izmantojis vienu pakalpojuma daļu un klientu reģistrācijas žurnālā reģistrējams kā klients, kam sniegtā pakalpojuma apjoms ir – 0,5 cilvēkdienas.

Piemērs 2: klients ierodas pakalpojuma sniegšanas vietā pl. 14:00 un izmanto pakalpojumu līdz nākamās dienas 10:00 vai dodas prom pl. 8:00. Šādā gadījumā tiek uzskatīts, ka klients izmantojis abas pakalpojuma daļas un klientu reģistrācijas žurnālā reģistrējams kā klients, kam sniegts pilns pakalpojuma apjoms – 1 cilvēkdiena.

4.5. Informācijas izplatīšana

Pakalpojuma sniedzējam, lai sekmīgi īstenotu pakalpojuma sniegšanu un piesaistītu klientus, ir jāpiedāvā savi pakalpojumi gan savā, gan citās pašvaldībās, izmantojot tiešus kontaktus ar pašvaldību institūcijām, kā arī pastarpināti - ar masu saziņas līdzekļu palīdzību (tai skaitā izmantojot sociālos interneta tīklus).

4.6. Pakalpojuma nepieciešamības izvērtējums

Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojuma nepieciešamību un tā ilgumu nosaka pats klients vai tā likumiskais pārstāvis (aizgādnis/aizbildnis), Tomēr, nosakot precīzu pakalpojuma saturu, jāņem vērā specifiskas klienta vēlmes un vajadzības.

Nepieciešamību pēc izmitināšanas un tās ilgumu nosaka pats klients vai tā likumiskais pārstāvis (aizgādnis/aizbildnis).

Aprūpes apjomu nosaka pakalpojuma sniedzējs, izvērtējot katra klienta spējas un vajadzības klienta ierašanās laikā vai iepriekš, katru reizi aprūpes apjomu saskaņojot ar klientu.

Saturīgas dienas pavadīšanas elementus klients izvēlas no pakalpojuma sniedzēja piedāvātā klāsta.

Ēdināšanu bez papildus maksas pakalpojuma sniedzējs nodrošina vienu reizi dienā no rīta, *un piedāvā iespēju par papildus maksu saņemt papildus ēdināšanu atbilstoši vecumam, veselības stāvoklim un vēlmēm. Par papildus ēdināšanas laiku un atbilstošu apmaksu pakalpojuma sniedzējs vienojas ar klientu.*

4.7. Pakalpojuma kvalitātes izvērtēšana

Pakalpojuma sniedzēja pienākums ir veikt regulāru pakalpojuma kvalitātes izvērtēšanu ne retāk kā vienu reizi gadā.

Pakalpojuma kvalitātes novērtēšana tiek organizēta atbilstoši attiecīgās valsts saistošajiem normatīvajiem aktiem.

Pakalpojuma sniedzējs izstrādā klientu aptaujas anketu un, iesaistot visus pakalpojuma saņēmējus un viņu atbalsta personas, novērtē sniegtā pakalpojuma kvalitāti.

Pēc pakalpojuma pilotēšanas Latvijas – Lietuvas pārobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” ietvaros pakalpojuma sniedzēja pienākums ir reģistrēt pakalpojumu attiecīgās valsts sociālo pakalpojumu reģistrā.

5. Pakalpojuma cenas noteikšana

Pakalpojuma cenu nosaka pakalpojuma sniedzējs, iekļaujot visas izmaksas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu izmitināšanu, aprūpi, saturīgas dienas pavadīšanas elementus un ēdināšanu vienu reizi dienā no rīta.

Pilna pakalpojuma izmantošanas gadījumā pakalpojuma cena tiek aprēķināta, pakalpojuma cenu reizinot ar 1.

Daļēja pakalpojuma izmantošanas gadījumā, kas aprakstīts koncepcijas 4.4. punktā, pakalpojuma cena tiek aprēķināta, pakalpojuma cenu reizinot ar attiecīgo koeficientu.

Informācijai par pakalpojuma cenu ir jābūt pieejamai un klientam zināmai, pirms pakalpojuma pieteikšanas un pakalpojuma saņemšanas.

6. Pakalpojuma finansēšana

Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” ietvaros pakalpojuma pilotēšana tiek apmaksāta no projekta līdzekļiem atbilstoši projekta pieteikumam.

Pēc pakalpojuma pilotēšanas pakalpojumu apmaksā pats klients vai likumiskais pārstāvis no personīgajiem līdzekļiem vai atbilstoši attiecīgās valsts/pašvaldības normatīvajiem aktiem apmaksai var tikt piesaistīti valsts, pašvaldību vai citi finanšu līdzekļi.

7. Personāla vadība

Nepieciešamo darbinieku skaitu nosaka pakalpojuma sniedzēja institūcijas vadītājs, nodrošinot vienmērīgu un racionālu darba uzdevumu sadali starp darbiniekiem un izvērtējot pakalpojuma saņēmēju skaitu.

Pakalpojumu sniedzējam ir jāpiesaista atbilstošs personāls, lai saskaņā ar vajadzībām pilna pakalpojuma apjoma gadījumā nodrošinātu izmitināšanu, aprūpi, saturīgas dienas pavadīšanas elementus un ēdināšanu.

Atbilstoši attiecīgās valsts normatīvo aktu prasībām pakalpojuma sniegšanā var tikt iesaistīts:

- sociālais darbinieks,
- sociālā darbinieka asistents,
- sociālās rehabilitētājs,
- sociālais aprūpētājs,
- aprūpētājs,
- citi speciālisti saturīgu dienas pavadīšanas elementu nodrošināšanai.

Darbinieku skaits, kuri nodrošina pakalpojumu, var būt mainīgs atbilstoši pakalpojuma saņēmēju skaitam un to vajadzībām.

Izvēloties darbiniekus, priekšroka dodama darbiniekam ar iepriekšēju pieredzi vai iemaņām darbā ar personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Personāla darba laiku nosaka pakalpojuma darba kārtības noteikumos un maiņu grafikos.

Personāla darba laika uzskaitē un apmaksai tiek izmantots summētais darba laiks, uzskaitot katra darbinieka nostrādātās stundas.

7.1. Prasības personālam

Pakalpojuma sniedzējam jānodrošina personāls ar atbilstošām zināšanām un prasmēm kvalitatīva pakalpojuma nodrošināšanai.

Izstrādājot darbinieku pienākumu aprakstus, jābalstās uz:

- attiecīgās valsts profesiju standartā noteiktām prasībām,
- pakalpojuma saņēmēju vajadzībām.

7.1.1. Vispārējās prasības:

- zināšanas un izpratne par personām ar garīga rakstura traucējumiem,
- empātija,
- tolerance,
- labas komunikāciju iemaņas,
- augsta atbildības sajūta.

7.1.2. Prasības Izmitināšanas pakalpojuma personālam:

- spēja uztvert informāciju,
- augsta atbildības sajūta,
- spēja identificēt problēmas, izprast to rašanās cēloņus un piedāvāt risinājumu,
- iemaņas lietvedībā, tai skaitā iemaņas rakstiski fiksēt informāciju.

7.1.3. Prasības aprūpes nodrošināšanas personālam:

- darba pieredze sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas vai veselības aprūpes jomā (priekšroka - darba pieredze darbā ar personām ar garīga rakstura traucējumiem),
- zināšanas par higiēnas prasībām, tai skaitā cilvēka personīgo higiēnu,
- zināšanas par aprūpes funkciju nodrošināšanu, tai skaitā ēdiena pasniegšanu un uzņemšanu,
- iemaņas aprūpes funkciju nodrošināšanā,
- prasības atbilstoši attiecīgās valsts normatīvajiem aktiem:

Piemēram:

<i>Latvijā</i>	<i>Lietuvā</i>
<i>Sociālās aprūpes pakalpojumu ir tiesīgi sniegt darbinieki ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 42.pantā noteikto izglītību.</i>	<i>Balstoties uz „Sociālo pakalpojumu likumu” (LAW ON SOCIAL SERVICES) aprūpes pakalpojumu ir tiesīgs sniegt sociālais darbinieks vai sociālā darbinieka asistents. Prasības šiem speciālistiem nosaka „Profesionālās izglītības un apmācību standarts sociālajiem darbiniekiem” („VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING STANDARD FOR A SOCIAL WORKER”).</i>

7.1.4. Prasības personālam, kas nodrošina saturīgas dienas pavadīšanas elementus:

- darba pieredze darbā ar personām ar garīga rakstura traucējumiem,
- zināšanas par personu ar garīga rakstura traucējumiem attīstību,
- zināšanas par prasmju pilnveidi un jaunu prasmju veidošanos,
- zināšanas un iemaņas personu ar garīga rakstura traucējumiem motivēšanā,

- iemaņas novērtēt sniegtos pakalpojumus,
- augsta saskarsmes kultūra, pedagoģiska pieeja darbam,
- atbilstoša izglītība attiecīgās valsts normatīvajiem aktiem.

7.1.5. Prasības ēdināšanas personālam:

- zināšanas par HACPP principu piemērošanu,
- zināšanas par higiēnas prasībām pārtikas aprītē.

7.2. Darbinieku pienākumi

Pakalpojumu sniedzējam, izstrādājot darbinieku pienākumu aprakstus, jābalstās uz attiecīgās valsts profesiju standartā noteiktām prasībām, kā arī pakalpojuma saņēmēju skaitu un vajadzībām.

7.2.1. Izmitināšanas personāla pienākumi:

- pieņemt pakalpojuma rezervāciju,
- sagaidīt klientu ierodamies,
- plānot klientu izvietojumu istabās,
- organizēt pārējā personāla piesaisti,
- piedāvāt un saskaņot ar klientu saturīgas dienas pavadīšanas elementu izmantošanu,
- organizēt nepieciešamo personālu,
- noskaidrot klienta akūtu veselības problēmu esamību,
- pārbaudīt klienta ģimenes ārsta izziņas kopijas vai citu dokumentu, kas apliecina garīga rakstura traucējumu esamību,
- palīdzēt aizpildīt klienta iesniegumu,
- nodrošināt pakalpojuma sniegšanas līguma noslēgšanu,
- nodrošināt klientu aptaujas anketu izsniegšanu pakalpojuma kvalitātes novērtēšanai.

7.2.2. Aprūpes personāla pienākums

- Balstoties uz klientu spēju un vajadzību izvērtējumu, novērtēt un nodrošināt nepieciešamo atbalstu tādu funkciju veikšanai, ko klients nespēj veikt savu funkcionālo traucējumu dēļ (*piemēram, jānovērtē klienta vajadzības aprūpes jomā, jāsniedz palīdzība personiskās higiēnas ievērošanā, jāsniedz palīdzība mazgāšanās nodrošināšanā, jānodrošina palīdzība apģērbties/noģērbties, jānodrošina palīdzība izkļūšanā no gultas/iekļūšanā gultā, jāsniedz palīdzība tualetes apmeklēšanā, jāsniedz palīdzība ēdienreizes nodrošināšanā vai jānodrošina barošana, jāsniedz palīdzība medikamentu uzņemšanā*).

7.2.3. Saturīgas dienas pavadīšanas elementu nodrošināšanā iesaistītā personāla pienākums

- Nodrošināt klienta vecumam un interesēm atbilstošas nodarbības vai aktivitātes, iesaistot pašu klientu nodarbību/aktivitāšu plānošanā un organizēšanā.

7.2.4. Ēdināšanas personāla pienākumi:

- organizēt nepieciešamo produktu iegādi un glabāšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām,

- ievērot klienta veselības specifiku un vecumu, plānojot iespējamo ēdienkarti un/vai ēdiena pagatavošanu,
- nodrošināt ēdiena sagatavošanu un pasniegšanu atbilstoši klientu vecumam un veselības stāvoklim.

7.3. Darbinieku apmācība

Pakalpojuma sniedzējs savu iespēju robežās nodrošina personāla kvalifikācijas celšanu.

Izmitināšanas pakalpojuma, aprūpes pakalpojuma un saturīgas dienas pavadīšanas elementu personālam, uzsākot darbu, jānodrošina ievada apmācību par specifiku darbā ar personām ar garīga rakstura traucējumiem.

8. Nepieciešamā dokumentācija

Pakalpojuma sniedzējs izstrādā dokumentāciju atbilstoši attiecīgās valsts normatīvo aktu prasībām.

Piemēram:

- *Pakalpojuma nolikumu,*
- *Klienta iesnieguma formu pakalpojuma saņemšanai,*
- *Līgumu ar klientu par pakalpojuma saņemšanu,*
- *Iekšējās kārtības noteikumus,*
- *Darba kārtības noteikumus personālam,*
- *Klientu reģistrācijas žurnālu,*
- *Iesniegumu un sūdzību kārtību,*
- *Iesniegumu un sūdzību reģistrāciju un izskatīšanas žurnālu,*
- *Ētikas kodekss,*
- *Konfidencialās informācijas sarakstu,*
- *Personāla rīcības plānu klientu agresijas gadījumos.*

9. Pakalpojuma sniegšanas ierobežojumi

- Pakalpojumu nevar saņemt personas bez garīga rakstura traucējumiem.
- Pakalpojuma sniedzējs nevar sniegt pakalpojumu klientam, kam akūti nepieciešami veselības aprūpes pakalpojumi.
- Pakalpojuma sniedzējam ir tiesības noteikt papildus pakalpojuma sniegšanas ierobežojumus.

10. Riski

Pakalpojuma kvalitāte vai apjoms neapmierina klientu vai likumisko pārstāvi.

Iespējamais risinājums. Sniegt iespēju klientam vai likumiskajam pārstāvim mutiski un rakstiski izteikt ierosinājumus darbības uzlabošanai vai izteikt sūdzības par Pakalpojuma darbību. Pakalpojuma sniedzējam atbilstoši reaģēt uz ierosinājumiem vai pamatotām sūdzībām.

Klientam vietas maiņas vai citu apstākļu dēļ rodas agresijas pazīmes.

Iespējamais risinājums. Izstrādāt personāla rīcības plānu klientu agresīvas uzvedības gadījumos un nodrošināt, ka viss iesaistītais personāls ir iepazinies ar rīcības plānu un īsteno to atbilstoši nepieciešamībai. Izstrādāt pakalpojuma iekšējās kārtības noteikumus.

Pakalpojumu saņem persona ar akūtām veselības problēmām, tai skaitā akūtām infekcijas slimībām.

Iespējamais risinājums. Izmitināšanas personāls pie pakalpojuma līguma noslēgšanas precīzē klientu veselības stāvokli, tai skaitā akūtu infekcijas slimību esamību. Nepieciešamība gadījumā izsauc neatliekamo medicīnisko palīdzību. Nodrošina telpu regulāru vēdināšanu. Veic telpu un inventāra regulāru dezinfekciju.

Saistošo preču un pakalpojumu sadārdzināšanās.

Iespējamais risinājums. Regulāri, piemēram, ik gadu vai mainoties saistošo preču un pakalpojumu cenām pārskatīt īslaicīgas uzturēšanās pakalpojuma cenu.

Nelaimes gadījumi un force major gadījumi.

Iespējamais risinājums. Izmitināšanas personāls pie Pakalpojuma līguma noslēgšanas precīzē klienta kontaktpersonas, ar kurām var sazināties ārkārtas situācijās.

Personāla neatbilstība.

Iespējamais risinājums. Veikt regulāru personāla izvērtējumu. Izstrādāt konkrētus personāla piesaistes kritērijus. Pārlicināties, ka pakalpojuma sniegšanā piesaistītais personāls nav bijis sodīts par vardarbīgu, seksuālu noziegumu veikšanu. Izstrādāt un iepazīstināt personālu ar Ētikas kodeksu un Konfidencialās informācijas sarakstu, kurā nosaka informācijas apjomu, ko personāls nekādos apstākļos nedrīkst izpaust.

Pakalpojuma saņēmēju nepietiekams skaits.

Iespējamais risinājums. Piedāvāt un reklamēt pakalpojumu plašākā teritorijā.

Grūtības piesaistīt atbilstoši kvalificētu personāli.

Iespējamais risinājums. Nepilna darba slodze. Amatu apvienošana.

11. Plusi un mīnusi pakalpojuma sniegšanai

11.1. Pakalpojuma sniegšanas plusi.

Pakalpojuma saņēmējiem:

- radīts jauns sociālais pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem, papildinot Latvijas un Lietuvas sociālo pakalpojumu klāstu;
- tiek veicināta personu ar garīga rakstura traucējumiem pašnoteikšanās un integrācija;
- personām ar garīga rakstura traucējumiem tiek sniegts nepieciešamais atbalsts;
- tiek nodrošināts atbalsts ģimenēm, kurās dzīvo persona ar garīga rakstura traucējumiem;
- tiek nodrošināts pakalpojums krīzes situācijās;

- personām ar garīga rakstura traucējumiem, ceļojot uz kaimiņvalstīm, uzlabojas sociālā pakalpojuma saņemšanas iespējas.

Pakalpojuma sniedzējiem:

- dažādots sniegto pakalpojumu klāsts,
- dažādots un papildināts klientu loks,
- dažādoti ienākumu avoti,
- paaugstināta personāla kompetence,
- pieaugusi konkurētspēja.

11.2. Pakalpojuma sniegšanas mīnusi

- Mainīga un neliela klientu skaita gadījumā jānodrošina sarežģīts pakalpojuma sniegšanas mehānisms, piesaistot kvalificētus speciālistus mainīgas slodzes un darba apmaksas situācijā.

11.3. Pakalpojuma sniedzēju priekšrocības:

- iepriekšēja pieredze, sniedzot pakalpojumus personām ar garīga rakstura traucējumiem;
- iespējas piedāvāt pakalpojumu plašā teritorijā neesošas konkurences apstākļos;
- potenciālo klientu datu bāze;
- iespējas piesaistīt paralēli esošu pakalpojumu resursus;
- atpazīstamība;
- atbilstošas telpas;

12. Vienotā pakalpojuma aspekts

12.1. Lai sekmētu Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbību un sasniegtu programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” mērķu sasniegšanu, ir jānodrošina pakalpojuma pieejamība abu valstu klientiem.

12.2. Pakalpojuma telpās jānodrošina starptautiski atzītu telpu apzīmējumu (piktogrammu) izvietošana atbilstoši universālā dizaina principiem.

12.3. Pakalpojuma sniedzējam jānodrošina personāls, kas spēj sarunāties latviešu un lietuviešu valodās.

12.4. Kaimiņvalsts valodu var aizstāt ar alternatīvu angļu un/vai krievu valodu.

12.5. Sniegtā pakalpojuma aprakstam jābūt pieejamam latviešu un lietuviešu valodā.

12.6. **Ne mazāk kā 2%** no Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” pakalpojuma pilotēšanas ietvaros paredzētā cilvēkdienu skaita ir jānodrošina klientiem no citas valsts.

Pakalpojuma sniegšana citas valsts klientiem pakalpojuma pilotēšanas laikā jānodrošina šādā apmērā:

- Jonišķu „Saulis” pamatskola – ne mazāk kā 56 cilvēkdienas,
- Dundagas novada dome – ne mazāk kā 2 cilvēkdienas,
- Skrundas novada doma – ne mazāk kā 5 cilvēkdienas.

13. Pielikumi

13.1. Situācijas izklāsts

Jonišķu „Saules” pamatskola:

Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojumu paredzēts nodrošināt atsevišķās tam īpaši pielāgotās vispārīgizglītojošās skolas telpās. Paralēli mācību procesam piemērotām telpām skolā ir izveidotas telpas un speciālas klases bērniem ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī telpas un dienas centrs personām ar garīga rakstura traucējumiem. Kopumā skolas telpas ikdienā izmanto aptuveni 40 bērni un jaunieši ar garīga rakstura traucējumiem. Ar Latvijas – Lietuvas pārobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” finansējuma palīdzību skolā ir veikti telpu remontdarbi, pielāgota vide un uzstādīts pacēlājs, kā arī iegādāts atbilstošs inventārs. Pakalpojumam telpas var tikt izmantotas atsevišķi no citām aktivitātēm, kā arī sadarbībā ar dienas centru. Telpu stāvoklis vērtējams kā ļoti labs un atbilstošs. Pakalpojumu vienlaicīgi iespējams sniegt līdz pat 10 personām. Pakalpojuma nodrošināšana diennakts garumā ir iespējama, jo var izmantot skolas telpās esošā dienas centra piedāvātās iespējas. Skolas telpās darbojas ēdnīca, kas uzskatāma par priekšrocību un iespēju atbilstoša īslaicīgas uzturēšanās pakalpojuma nodrošināšanai. Kā pakalpojuma sniedzēja priekšrocība minama ilgstoša iepriekšēja pieredze, ikdienā sniedzot izglītības un dienas centra pakalpojumus personām ar garīga rakstura traucējumiem. Iepriekšēja pieredze ļauj pakalpojuma sniedzēja vadītājam vieglāk izprast jauno pakalpojumu, sagatavot atbilstošu darbinieku sarakstu un piesaistīt kompetentus speciālistus. Esošais speciālo klašu un dienas centra klientu reģistrs var kalpot kā atbalsts īslaicīgas uzturēšanās pakalpojuma cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem pilotēšanā un tālākā nodrošināšanā. Pastāv risks plānoto pilotēšanas apjomu (2800 cilvēkdienas) sasniegšanai, ja pašvaldībā un tuvākajā apkārtnē dzīvojošo cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem skaits nebūs pietiekams vai interese par jauno pakalpojumu nebūs pietiekama. Pakalpojuma sniedzējs plāno, ka tālākā nākotnē atbilstošākais pakalpojuma saņēmēju vecums būtu skolas vecuma bērni ar garīgās attīstības traucējumiem. Savukārt projekta ietvaros pilotējot pakalpojumu, ņemot vērā projekta uzdevumus, citu partneru specifiku un iepriekš minēto risku, pakalpojuma sniedzējs pielāgosies un nodrošinās pakalpojumu plašākam saņēmēju lokam.

Atbilstoši Lietuvas „Sociālo pakalpojumu likumam” katra sociāla pakalpojuma sniegšanai ir nepieciešams reģistrēties un iegūt sociālo pakalpojuma sniedzēja licenci. Balstoties uz apstākli, ka Latvijas – Lietuvas pārobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” ietvaros pakalpojums tiek pilotēts un testēts, tad pakalpojuma licenzēšanu būtu ieteicams veikt pēc pilotēšanas pabeigšanas.

Dundagas novada dome:

Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojumu paredzēts nodrošināt SIA «Dundagas Veselības centrs» telpās. Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu Dundagas novadā izmanto personas, kurām vecuma vai invaliditātes dēļ nepieciešams nodrošināt aprūpi un uzraudzību. SIA «Dundagas Veselības centrs» ir iepriekšēja pieredze, nodrošinot pakalpojumu personām ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī sniedzot terminētu pakalpojumu personām krīzes situācijās. Iepriekšēja pieredze ir priekšrocība, plānojot

un organizējot īslaicīgas uzturēšanās pakalpojumu personām ar garīga rakstura traucējumiem. Ar Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” finansējuma palīdzību plānota lifta iekārtošana ēkā, kurā atrodas SIA „Dundegas veselības centrs”, telpu (klienta istabu) pielāgošana atbilstoši universālā dizaina principiem un sanitāro telpu pielāgošana. Pilotēšanas pakalpojumam paredzētās telpas atrodas SIA «Dundegas Veselības centrs» sociālās aprūpes centra telpās, un pakalpojumu paredzēts pilotēt paralēli ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma sniegšanai, kā rezultātā arī īslaicīgas uzturēšanās pakalpojumu ir iespējams nodrošināt visu diennakti. Telpu apskates laikā 2013.gada februāra sākumā ir redzams, ka ir plānots veikt Projekta pieteikumā paredzētos telpu pielāgošanas pasākumus. Vienlaicīgi pakalpojumu iespējams izmantot 4 personām, bet ieteicamais apjoms - vienlaicīgi 2 personas. Ne pakalpojuma sniedzējam, ne Dundagas pašvaldībai tikšanās ar ekspertu brīdī nav konkrētu kvantitatīvu datu par potenciālajiem pakalpojuma saņēmējiem, kas ir liels risks pakalpojuma pilotēšanas uzsākšanai. Pakalpojuma sniedzējam pakalpojuma pilotēšanas laikā jānodrošina pakalpojuma sniegšanas apmērs 82 cilvēkdienas. Pakalpojuma sniedzējam atbilstošākais pakalpojuma saņēmēju vecums būtu pensijas vecuma personas ar garīgās attīstības traucējumiem. Savukārt projekta ietvaros, pilotējot pakalpojumu, ņemot vērā projekta uzdevumus, citu partneru specifiku un iepriekš minēto risku, pakalpojuma sniedzējs pielāgosies un nodrošinās pakalpojumu plašākam saņēmēju lokam. Atbilstoši Latvijas Ministru kabineta noteikumiem „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” katram sociālam pakalpojumam ir nepieciešams reģistrēties un iegūt sociālo pakalpojuma sniedzēja apliecību. Balstoties uz apstākli, ka Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” ietvaros pakalpojums tiek pilotēts un testēts, tad pakalpojuma reģistrēšanu būtu ieteicams veikt pēc pilotēšanas pabeigšanas.

Skrundas novada dome:

Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojumu paredzēts nodrošināt P/I "Skrundas veselības un sociālās aprūpes centrs" telpās. Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu Skrundas novadā izmanto personas, kurām vecuma vai invaliditātes dēļ nepieciešams nodrošināt aprūpi un uzraudzību. P/I "Skrundas veselības un sociālās aprūpes centrs" ir iepriekšēja pieredze, nodrošinot pakalpojumu personām ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī sniedzot terminētu pakalpojumu personām krīzes situācijās. Iepriekšēja pieredze ir priekšrocība, plānojot un organizējot īslaicīgas uzturēšanās pakalpojumu personām ar garīga rakstura traucējumiem. Ar Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” finansējuma palīdzību pielāgotas divas istabas klientu izmitināšanai, rekonstruēts sanmezgls atbilstoši universālā dizaina principiem un uzstādīts lifts. Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojumam paredzētās telpas atrodas P/I "Skrundas veselības un sociālās aprūpes centrs" sociālās aprūpes centra telpās un pakalpojumu paredzēts pilotēt paralēli ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumam, kā rezultātā arī īslaicīgas uzturēšanās pakalpojumu ir iespējams nodrošināt visu diennakti. Telpās nepieciešams veikt pielāgojumus universālā dizaina principiem. Vienlaicīgi pakalpojumu iespējams izmantot 4 personām, bet ieteicamais apjoms - vienlaicīgi 2 personas. Pakalpojuma sniedzējam atbilstošākais pakalpojuma saņēmēju loks būtu pensijas vecuma personas ar demenci. Savukārt projekta ietvaros, pilotējot pakalpojumu, ņemot vērā projekta uzdevumus, citu partneru specifiku un iepriekš

minēto risku, pakalpojuma sniedzējs pielāgosies un nodrošinās pakalpojumu plašākam saņēmēju lokam. Pakalpojuma pilotēšanas laikā pakalpojuma sniedzējam jānodrošina pakalpojums 228 cilvēkdienu apjomā. Atbilstoši Latvijas Ministru kabineta noteikumiem „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” katram sociālam pakalpojumam ir nepieciešams reģistrēties un iegūt sociālo pakalpojuma sniedzēja apliecību. Balstoties uz apstākli, ka Latvijas – Lietuvas pārobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” ietvaros pakalpojums tiek pilotēts un testēts, tad pakalpojuma reģistrēšanu būtu ieteicams veikt pēc pilotēšanas pabeigšanas.

13.2. Dokumentu paraugi

Pielikums nr. 1

PARAUGS

Pašvaldības saistošie noteikumi Nr. _____

_____ vieta

Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojuma personām ar garīga rakstura traucējumiem
saņemšanas kārtība

Izdoti saskaņā ar: (norādīt *atbilstošos attiecīgās valsts/pašvaldības normatīvos aktus*)

I. Vispārīgie jautājumi

1. Saistošie noteikumi nosaka Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojuma personām ar garīga rakstura traucējumiem saņemšanas un samaksas kārtību.

2. Saistošajos noteikumos lietotie termini:

2.1. ....

2.2. -----

2.3.

2.4. ....

2.5. **klients** – persona, kas saņem īslaicīgas uzturēšanās pakalpojumus.

3. Pakalpojuma sniegšanas mērķis ir uzlabot klienta dzīves kvalitāti un spējas sociāli iekļauties sabiedrībā.

4. Pakalpojuma uzdevumi ir nodrošināt klientam iespēju dzīvot pēc iespējas neatkarīgi, nodrošinot palīdzību atbilstoši personas funkcionēšanas spēju līmenim.

5. Tiesības saņemt pakalpojumu ir personām no 10 gadu vecuma, kurām ir garīga rakstura traucējumi, atbilstoši vienai vai vairākām šādām **Starptautiskajā slimību klasifikatorā** uzskaitītajām diagnozēm:

F00 – Alcheimera demence

F01 – Vaskulārā demence

F02 – Demence citu citur klasificētu slimību dēļ

F03 – Neprecizēta demence

F06 – Citi psihiski traucējumi, kas rodas smadzeņu bojājuma un disfunkcijas vai somatiskas slimības dēļ
F07 – Personības un uzvedības traucējumi smadzeņu slimības, bojājuma vai disfunkcijas dēļ
F09 – Neprecizēti organiski vai simptomātiski psihiski traucējumi
F20 – Šizofrēnija
F28 – Citi neorganiski psihotiski traucējumi
F70 – Viegla garīga atpalcība
F71 – Vidēji smaga garīgā atpalcība
F72 – Smaga garīga atpalcība
F73 – Dziļa garīga atpalcība
F78 – Cita veida garīga atpalcība
F79 – Neprecizēta garīga atpalcība
F81 – Specifiski mācīšanās iemaņu attīstības traucējumi
F83 – Jaukti specifiski attīstības traucējumi
F84 - Pervezīvi attīstības traucējumi
F88 – Citi psihiskās attīstības traucējumi
F89 – Neprecizēti psihiskās attīstības traucējumi
F99 – Citur neklasificēti psihiski traucējumi

6. Pakalpojumu piešķir pakalpojuma sniedzējs, balstoties uz klienta vai likumiskā pārstāvja izrādītu vēlmi vai pašvaldības nosūtījumu, gadījumos, kad pakalpojumu pilnībā vai daļēji apmaksā no valsts vai pašvaldību līdzekļiem.

7. Lai saņemtu īslaicīgas uzturēšanās pakalpojumu, persona vai tās likumiskais pārstāvis pakalpojuma sniedzējam iesniedz iesniegumu.

8. Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem var tikt nodrošināts 24 stundas diennaktī un tad sevī ietver:

- izmitināšanas pakalpojumu,
- aprūpes pakalpojumu (nepieciešamības gadījumā),
- saturīgas dienas pavadīšanas elementus,
- ēdināšanu.

8.1. Izmitināšanas pakalpojums:

- nodrošinātas dzīvošanai, gulēšanai un personīgās higiēnas ievērošanai piemērotas telpas ar atbilstošu inventāru;
- piedāvāts pakalpojums katram klientam atsevišķā istabā. *Pakalpojumu vairākiem klientiem vienā istabā var nodrošināt tikai ar paša klienta piekrišanu;*
- nodrošināta iespēja nepilngadīgām personām pakalpojumu saņemt atsevišķā telpā no pilngadīgām personām;
- nodrošināta iespēja nepilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem atbalsta personai saņemt izmitināšanas pakalpojumu ar klientu vienā istabā bez papildus maksas;
- nodrošināta iespēja pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem atbalsta personai saņemt izmitināšanas pakalpojumu par papildus samaksu un samaksas apjomu nosaka pakalpojuma sniedzējs.

8.2. Aprūpes pakalpojums

- Nodrošināta aprūpe un vai atbalsts, balstoties uz klientu spēju un vajadzību izvērtējumu tādu funkciju veikšanai, ko klients nespēj veikt savu funkcionālo traucējumu dēļ (piemēram, palīdzība personiskās higiēnas ievērošanā, palīdzība mazgāšanās nodrošināšanā, palīdzība apģērbties/noģērbties, palīdzība izklūšanā no gultas/iekļūšanā gultā, palīdzība tualetes apmeklēšanā, palīdzība ēdienreizes nodrošināšanā vai barošana, palīdzība medikamentu uzņemšanā.

8.3. Saturīgas dienas pavadīšanas elementi:

- nodrošināta iespēja piedalīties nodarbībās atbilstoši klienta vecumam un spējām (piemēram, nodarbības prasmju apguvei, ekskursijas, spēles) un iespēja iesaistīties sabiedriskajās aktivitātēs ārpus pakalpojuma pilotēšanas institūcijas telpām, tikties ar draugiem, ģimenes locekļiem un radniekiem, u.c.;
- izstrādāts pieejamo saturīgas dienas pavadīšanas elementu saraksts, ar kuru iepazīstina klientu pirmajā pakalpojuma saņemšanas dienā, un ļauj klientam izvēlēties piemērotākos elementus.

8.4. Ēdināšana:

- nodrošināta ēdināšana vienu reizi dienā no rītā bez papildus maksas,
- nodrošināta iespēja par papildus maksu saņemt papildus ēdināšanu atbilstoši vecumam, veselības stāvoklim un vēlmēm.

9. Viens klients pakalpojumu var izmantot ne vairāk kā 30 dienas viena kalendārā gada ietvaros.

10. Saistošie noteikumi stājas spēkā nākamajā dienā pēc to apstiprināšanas.

20013.gada _____

Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojums

NOLIKUMS

1. Vispārīgie noteikumi

1.1. Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem var tikt nodrošināts 24 stundas diennaktī un tad sevī ietver:

- izmitināšanas pakalpojumu,
- aprūpes pakalpojumu (nepieciešamības gadījumā),
- saturīgas dienas pavadīšanas elementus,
- ēdināšanu.

1.2. Pakalpojuma sniegšanas adrese ir _____

2. Tiesības saņemt pakalpojumu

2.1. Tiesības saņemt pakalpojumu ir personām no 10 gadu vecuma, kurām ir garīga rakstura traucējumi, atbilstoši vienai vai vairākām šādām **Starptautiskajā slimību klasifikatorā** uzskaitītajām diagnozēm:

F00 – Alcheimera demence

F01 – Vaskulārā demence

F02 – Demence citu citur klasificētu slimību dēļ

F03 – Neprecizēta demence

F06 – Citi psihiski traucējumi, kas rodas smadzeņu bojājuma un disfunkcijas vai somatiskas slimības dēļ

F07 – Personības un uzvedības traucējumi smadzeņu slimības, bojājuma vai disfunkcijas dēļ

F09 – Neprecizēti organiski vai simptomātiski psihiski traucējumi

F20 – Šizofrēnija

F28 – Citi neorganiski psihotiski traucējumi

F70 – Viegla garīga atpalcība

F71 – Vidēji smaga garīgā atpalcība

F72 – Smaga garīga atpalcība

F73 – Dziļa garīga atpalcība

F78 – Cita veida garīga atpalcība

F79 – Neprecizēta garīga atpalcība

F81 – Specifiski mācīšanās iemaņu attīstības traucējumi

- F83 – Jaukti specifiski attīstības traucējumi
- F84 - Pervezīvi attīstības traucējumi
- F88 – Citi psihiskās attīstības traucējumi
- F89 – Neprecizēti psihiskās attīstības traucējumi
- F99 – Citur neklasificēti psihiski traucējumi

3. Pakalpojuma uzdevumi

3.1. Tiešie uzdevumi:

- 3.1.1. nodrošināt izmitināšanas pakalpojumu 24 stundas diennaktī,
- 3.1.2. nodrošināt nepieciešamības gadījumā aprūpi atbilstoši klienta vajadzībām 24 stundas diennaktī,
- 3.1.3. nodrošināt iespēju izmantot saturīgas dienas pavadīšanas elementus no pl. 10.00 līdz 18.00,
- 3.1.4. nodrošināt ēdināšanu vienu reizi dienā no rīta.

3.2. Pakārtotie uzdevumi:

- 3.2.1. veicināt personu ar garīga rakstura traucējumiem dzīvošanu ārpus ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas;
- 3.2.2. atbalstīt ģimenes, kuras vēlas pašas uzturēt un aprūpēt personas ar garīga rakstura traucējumiem;
- 3.2.3. radīt pēc iespējas lielāku klientu pašnoteikšanos;
- 3.2.4. veicināt pēc iespējas pilnīgāku klientu integrāciju sabiedrības dzīvē.

4. Pakalpojuma sniegšana

- 4.1. Klientam un/vai viņa likumīgajiem pārstāvjiem viņiem saprotamā veidā tiek sniegta informācija par pieejamajiem pakalpojumiem un iekšējās kārtības noteikumiem.
- 4.2. Klientam, viņa likumīgajiem pārstāvjiem vai tuviniekiem tiek garantēta informācijas konfidencialitāte.
- 4.3. Uzsākot pakalpojumu tiek noslēgts līgums par abu pušu pienākumiem un tiesībām.
- 4.4. Pakalpojumu vienlaicīgi var saņemt ___ klienti.
- 4.5. Vienam klientam atļautais pakalpojuma izmantošanas ilgums viena gada laikā ir 30(trīsdesmit) dienas. Atļautais uzturēšanās laiks pēc klienta vai tā likumīgā pārstāvja lūguma var tikt sadalīts īsākos laika posmos. Ārkārtas situācijā pēc klienta vai likumīgā pārstāvja iesnieguma pakalpojuma sniedzējs var lemt par viena gada laikā atļautā uzturēšanās perioda pagarināšanu.
- 4.6. Pakalpojumu nodrošina personāls ar zināšanām darba organizācijā un pieredzi darbā ar personām ar garīga rakstura traucējumiem. Iestādes vadītājs var piesaistīt sociālo darbinieku ar zināšanām un pieredzi sociālās aprūpes darbā, aprūpētājus ar zināšanām un pieredzi aprūpes darbā un citu profesiju speciālistus atbilstoši Profesiju klasifikatorā noteiktajām prasībām.
- 4.7. Darbinieku amatu sarakstu, darba kārtības noteikumus un iekšējās kārtības noteikumus apstiprina iestādes vadītājs.
- 4.8. Pakalpojums ir pieejams 24 stundas diennaktī.

4.9. Pakalpojuma sniedzējs nodrošina klienta vajadzībām pielāgotas sanitārās telpas.

4.10. Nepieciešamības gadījumā darbinieki izsauc neatliekamo medicīnisko palīdzību, un informē par notikušo klienta iesniegumā norādītās kontaktpersonas.

4.11. Darbinieki ir apmācīti un var sniegt klientam pirmo medicīnisko palīdzību.

5. Darbinieku pienākumi un tiesības

5.1. Darbinieku tiesības un pienākumus nosaka noslēgtie darba līgumi, šis nolikums, darba drošības dokumentācija, amatu apraksti un darba kārtības noteikumi.

6. Klientu pienākumi un tiesības

6.1. Klientu tiesības un pienākumus nosaka noslēgtie līgumi, dienas kārtības un iekšējās kārtības noteikumi un priekšlikumu un sūdzību iesniegšanas un izskatīšanas kārtība.

6.2. Klientu pienākumi:

6.2.1. ievērot abpusēji parakstīto līgumu;

6.2.2. savlaicīgi informēt par izmaiņām pakalpojuma izmantošanas termiņos;

6.2.3. iepazīties ar iekšējās kārtības noteikumiem un ievērot tos.

6.3. Klientu tiesības:

6.3.1. izvēlēties sev piemērotākos saturīgo dienas pavadīšanas elementu veidus;

6.3.2. izvēlēties pakalpojuma uzsākšanas laiku, to saskaņojot ar pakalpojuma sniedzēju;

6.3.3. izvēlēties papildus ēdināšanas apjomu un saturu.

7. Pakalpojuma finansēšana

7.1. Latvijas – Lietuvas pārobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” ietvaros pakalpojuma pilotēšana tiek apmaksāta no projekta līdzekļiem atbilstoši projekta pieteikumam.

7.2. Pēc pakalpojuma pilotēšanas pakalpojumu apmaksā pats klients no personīgajiem līdzekļiem vai atbilstoši attiecīgās valsts/pašvaldības normatīvajiem aktiem apmaksai var tikt piesaistīti valsts, pašvaldību vai citi finanšu līdzekļi.

7.3. Pakalpojuma sniedzējs grāmatvedības, finansiālo un saimniecisko darbību veic saskaņā ar valsts normatīvo aktu noteikumiem.

7.4. Pakalpojuma sniedzējs var piesaistīt papildus līdzekļus no juridisko un fizisko personu ziedojumiem. Šie līdzekļi, izmantojami darbības nodrošināšanai, attīstībai un paplašināšanai, jaunu darba formu un metožu ieviešanai.

8. Pakalpojuma reorganizācijas un likvidācijas kārtība

Pakalpojumu reorganizē vai likvidē saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

Datums:

2013. gada ” ___ ”

Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojums

IEKŠĒJĀS KĀRTĪBAS NOTEIKUMI KLIENTIEM

1. Pakalpojumu izmanto personas, kas ir iesniegušas iesniegumu un noslēgušas līgumu par pakalpojuma saņemšanu.
2. Atbilstoši Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2007. – 2013.gadam līdzfinansētā projekta Nr. LLIV-322 „My Response” plānotajam viens klients konkrēto pakalpojumu tā pilotēšanas laikā var izmantot ne vairāk kā 30 dienas viena kalendārā gada ietvaros.
3. No pl. 18:00 līdz 10:00 klients var izmantot izmitināšanu, aprūpi un ēdināšanu (*no 7.30 līdz 10.00*);
4. No pl. 10:00 līdz 18:00 klients var izmantot izmitināšanu, aprūpi un saturīgas dienas pavadīšanas elementus.
5. Papildus Ēdināšanas pakalpojumu klients var saņemt par papildus samaksu vienojoties par apjomu un laiku.
6. Miera stundas ir no 23.00 līdz 7.00.
7. Klientam ir tiesības noteikt savu dienas režīmu, tai skaitā naktsmieru, netraucējot citiem klientiem.
8. Klients drīkst atstāt pakalpojuma telpas iepriekš par to brīdinot personālu.
9. Klientam ir tiesības pārtraukt pakalpojuma saņemšanu pēc saviem ieskatiem.
10. Par savu vēlmi pārtraukt pakalpojumu klients paziņo rakstiski.
11. Klientam ir tiesības atteikties no ēdienreizes.
12. Ēdiens netiek saglabāts vēlākai apēšanai.
13. Saņemt ēdienu klients var norādītā vietā.
14. Klientam, kurš nespēj patstāvīgi paēst, ir tiesības lūgt palīdzību aprūpes personālam.
15. Klientam (iespēju robežās) ir jā rūpējas par personīgo higiēnu.
16. Klientam ir jā uzklausa darbinieku ierosinājums rūpēties par personīgo higiēnu.
17. Klientam, kuram nepieciešams atbalsts tādu funkciju veikšanai, ko nespēj veikt savu funkcionālo traucējumu dēļ, ir tiesības lūgt aprūpes darbinieku palīdzību personiskās higiēnas uzturēšanā.
18. Klients izvēlas savām interesēm un attīstībai atbilstošu nodarbi dienas laikā.
19. Klients nedrīkst ierasties alkohola, narkotiku vai citu psihotropo vai apreibinošo vielu ietekmē un nedrīkst tās lietot pakalpojuma telpās.
20. Klients nedrīkst fiziski aizskart citus klientus, darbiniekus un citas personas.
21. Klientiem aizliegts krāt un glabāt medikamentus.

22. Klientiem aizliegts ienest telpās alkoholiskus dzērienus un cita veida apreibinošus līdzekļus.
23. Pakalpojuma telpās ir aizliegts smēķēt un izmantot atklātu liesmu.
24. Klientam jāievēro darbinieku norādījumus un atgādinājumus par nepieciešamo drošības pasākumu ievērošanu.

Klienta vārds, uzvārds: _____

Adrese: _____

Iesniegums

Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojuma saņemšanai.

Vēlos saņemt īslaicīgas uzturēšanās pakalpojumu no _____ līdz _____.

Pievienotie dokumenti:

ģimenes ārsta izziņas kopija vai cits dokuments, kas apliecina garīga rakstura traucējumu esamību;

Pašvaldības nosūtījums

Cits: _____

Datums:

Paraksts: